

Izhaja vsako drugo
soboto. Naročnina
mesečno 1 dinar.

NAŠA MOČ

Uredništvo in uprav-
ništvo je v Ljubljani,
Stari trg šte. 2/I.

Glasilo krščanskega delovnega ljudstva.

Štev. 8.

Ljubljana, dne 1. majnika 1922.

Leto 18.

Prvi Majnik.

Če nas oklepa sto verig v okove in smo kakor v jermena vpreženi
sužnji mašin in zemlje in sirên, ki nam piskajo svoja povelja —
v ta dan zavpijemo:

Mi smo več kot mašine in zemlja in kamenje, rdeče in črno
in sivo v nji!

Mi smo več kot kupi zlata, ki jih stiskamo iz zemlje in mašin
in kamenja, da nam krvavè roke in usihajo moči.

V ta dan zavpijemo: ker to je dan naše VERE.

Verujemo v svojo moč, ki je silnejša kot moč zemlje in mašin
in zatega kamenja, ker je moč Duha.

Zato ta dan na dan iz temnih rovov in jam, od sajastih mašin
in iz brezzračnih fabrik, da se napijemo solnca in nade, da čujejo žene
naše in deca naša:

To je dan našega UPANJA —

da ukrotimo gospodstvo mašin in zemlje in zatega kamenja in
zavladamo nad njim,

zavladamo nad njim, mi in deca naša, —
ker smo šli do Golgote, da gremo v Vstajenje.

*

Ta dan, v cvetje odet, osvobojeni ropota mašin in prahu fabrike
in teme rovov —

ta dan, poln solnca in maja —

ta revolucionarni dan, ko vihrajo rdeče zastave ...

Ali je rdeče — kri?

Mi smo siti krvi.

Ali je rdeče — ljubezen?

Lačni smo ljubezni.

O, bratje! Ali niste bili z nami na Golgati? In niste razumeli
besede Brata bratom in Materi?

Zakaj sovraži brat brata in pije brat bratu kri — ?!

To je krik užaljenih: ker to je dan LJUBEZNI, posvečen in
blagoslovljen od Matere, ki je Kraljica majnika ...

Fr. S.

Ada Negri:

Pozdrav.

Na borce mislim jaz motike — krepki
kljubujejo nalive šumnim, solncu
in kopljejo iz zemlje vse razžgane
borni si kruhek.

Jaz mislim na junake krampa — črne
in silne borce v vročih rudokopih,
hropeče v neprodni kleti temi
brez odpočitka.

... Čuj, grom se plazi gluhi iz dalj — in
poka
in ruši se obok z mogočnim hrumom
in vse je prah, teman prepad in dolgi
smrtni vzdihljaji.

Zijá osrče hriba iz kamenja
in zmagovita para se izgublja,
pozdravlja jo ob priborjenem izhodu
solnce blesteče. —

... Na borce misli mislim, duh gori jim
ves plemenit v mrzličnem hotenju,
vodniki, mučeniki v topem ljudstvu
kličejo v bitko:

Jaz mislim na vsakogar, ki se trudi,
bedi, umira nepoznan. Iz prsi
mi klic prek zemlje gre, da vse odmeva:
Zdravi, junaki!

* * *

Pozdravljena, železna gola prsa,
telesa silna, mišičaste roke,
utrjene v grmečem krik, šumu
tvornic, delavnic!

Pozdravljeni vsi vi, ki delo vnema
ponos vam sveti, vsi, ki mreže v delu,
vi vsi, ki misli, dleta ste, sekire
borci neustrašni!

Pred mano gibljejo v prikazni grozni
obrazi se delavk, vsi smrtnobledi,
se ladje zibljejo in tonejo v viharju
divje nevihte,

otroci trudni, starci osiveli,
razbita trupla, spačeni obrazi
in vsa in vsa neskončna nedogledna
bleda množica.

Od daleč slišim šum glasov, mrmranje,
udarce krampov, kladiv, težkih drogov,
in nad tem hrumom, ki zemljo oživilja,
prosta prepevam!

O tebi pojem, razkropljena in trpeča
človeštva velika družina!... Bij se,
in upaj, trpi, delaj, ne počivaj:
hip je življenjel

Na bitke dela! Na glave zmagalcev
in na premagancev boj zadnji smrtni
zre jasni in nesmrtni pogled božji
solnce bleščeče!
(A. Remec.)

Ali si že prispeval za delavski tisk? —
Danes daruj 1 dinar v ta namen!

E. Kukman (Trbovlje):

Naš praznik.

Bliza se z naglimi koraki dan, v katerem svetovni proletarijat združen brez razlike strank, brez razlike svetovnega naziranja ali političnega mišljenja, slavi kot dan bratstva, sloge enakosti, — kot dan zmage delavca nad lenuhom, kot dan, kateri naj vsaj enkrat v letu pokaže našim izkoriščevalcem, da smo složni mi delavci, akoravno se v ostalih 364 dneh grizemo med seboj, — kar je žali Bog bridka resnica. Mi kršč. socialisti stojimo trdno in neomajano na stališču, da si podajmo roke, — vsaj v gospodarskih vprašanjih, v vprašanjih, katera se tičejo vsacega posameznika, bodisi v rudniku, tovarni, železnici itd., v vprašanjih torej, katera zadevajo celokupno delavstvo. 1. maj naj bode tista zvezda vodnica na obzorju delavskega pokreta, katera bode postavila ves proletarijat vsaj v gospodarskih vprašanjih v enotno fronto, v fronto, katere naš skupni sovražnik, to je brezobzirni kapital, ne bode mogel prodreti tudi s svojimi milijoni in milijardami ne, ampak bode moral kapitulirati pred to maso zavednega delavstva.

1. maj! Posebno za nas kršč. socialiste je ta dan, ta mesec posebnega pomena. Ali ni ta dan, ta mesec posvečen Materi največjega učenika proletarca — Kristusa, ali ni ta mesec posvečen ženi ubogega proletarca — tesarja iz Nazareta? Nehote se mi vsiljuje vprašanje, zakaj da so voditelji soc. demokracije proglasili 1. majnik za delavski praznik! Iz krščanskega vidika gotovo ne — ker prvoborniki socialne demokracije, oni, ki so proglasili 1. maj za delavski praznik so bili — smelo trdim — vsi ali pa vsaj skoro vsi sami židje, in da židje nimajo nikakega interesa podpirati krščanstva, je samoumevno. Na to moje vprašanje mi odgovarjajo brošure, v katerih stoji pisano, da je 1. maj dan prebujenja narave iz mrtvaškega zimskega spanja; in kot se narava prebudi iz globokega sna, v katerega jo je potisnil sneg in mraz, ravno tako naj se proletarec zdrami iz odrevenelosti in duševnega spanja. Sicer je to samo na sebi čisto dobra razlaga, samo na nekaj ti gospodje niso pomislili, namreč na to, da se narava prebudi že povečini malo prej kot 1. majnika! Nehote so ti voditelji zašli na pot, katera se nam kršč. socialistom zdi najbolj važna, — to je na versko pot! Ljubezen, svoboda, bratstvo — vse te lepe besede nam je zapisala sv. Cerkev, preden se je komu sanjalo, da se bode kedaj rodil kak Marks, Lasalle, Bebel, Kautsky! Toda pustimo ta vprašanja, ker sicer bi nam zopet kdo očital, da sejemo razdor v proletarske vrste, dasiravno mi vedno in povsod naglašamo, da je solidarnost vseh delavskih organizacij in vsega delavstva sploh nujno potrebna. Dokler delavec ne bode podal svoje žuljave desnice svojemu bratu sodelavcu odkrito in pošteno, tako dolgo bode padal bič po njem, po njegovi ženi, otroci! Zato pa se zavedaj ti kršč. socialci, ti soc. demokrati, komunisti itd., da »v slogi je moč«, Pokaži na svoj delavski praznik, da le takrat lahko pričakuješ odrešenja

iz suženjstva ako bomo delali vsi za enega in eden za vse.

1. maj! V duhu vidim korakati z zastavami in godbami neštete množice mož, žena in otrok po celem svetu. Niso oblečeni v svilo in baržun, niso preobloženi z zlatom in dragulji, ne, revni so, izmučeni, upognjenih hrbtov, s težavo se pomikajo naprej, — a iz upadlih obrazov jim pa žari neko veselje, — oči se jim svetijo navdušenja — saj danes je 1. maj! Vsa ta velikanska, ta mnogo milijonov broječa množica na celem svetu čuti potrebo združenja, čuti potrebo sloge. In to velikansko gibanje ni delo posameznih mož, temveč so produkt idej, stremiljenj te množice, katere sicer čuti: to bi moralo biti tako, ono drugače, — a ne najde pravega izraza, ne najde temelja, na katerega bi se postavile take ideje, katere ne bi ostale samo iluzije, temveč bi zadobile konkretno obliko, katera bi odgovarjala težnjam in potrebam teh mas. V dokaz zato naj nam služi Rusija. Ni bil Ljening oni, ki je povzročil revolucijo, — on je bil samo orodje, katerega se je poslužil ruski mužik, da izvede svojo idejo, da prevrne vladajoči caristični sistem, da uniči buržuazijo, katera ga je s knuto silila k pasji pokorščini, da zlomi in raztrga vezi, katere so ga zasužnjile. Ni bil Ljening oni, kateri je vcepil ruskemu narodu hrepenenje po odrešitvi iz suženjstva, ni bil on tisti, ki je navdušil narod po izobrazbi, — ne, ravno nasprotno — ruski narodi sami so želeli zapadno-evropske omike, do katere pod carjem niso imeli dostopa. Ruski kmet in delavec sta morala ostati analfabeta iz čisto enostavnega kapitalističnega nazora, da čim bolj je ljudstvo nevedno, tem lažje delajo z njim, kar hočejo. In ali so naši kapitalisti kaj boljši?

Velike ideje so se pač mnogokrat rodile v sobah velikih mislecev, — ne oporekamo tega — vendar so pa malokdaj našle odmev v širokih plasteh množice, to pa vsled tega, ker se ti misleci niso mogli poglobiti v mišljenje in potrebe ljudstva samega, ker niso živeli z njim, ker po večini niso poznali njegove duše. Le kdor živi z delavcem ali kmetom, kdor z njim dela od zore do mraka, se trudi za vsakdanji kosček kruha, le kdor z njim živi duševno življenje — le oni zamore pojmovati njegove težnje, njegove potrebe. In koliko imamo onih takozvanih inteligentov — idealistov, kateri bi se toliko ponižali, da bi počivali s svojim sočlovekom pod slamnato streho na trdi postelji, jedli z njim v oblicah krompir, trd kosček črnega kruha, ter vstajali zjutraj ob treh, štirih, se trudili ves dan na njivi v potu svojega obraza, pod žgočim solncem, ali stali v tovarni pri stroju v zraku, prepojenem raznih smrdljivih plinov, v rudniku, kjer bi s krampom in lopato nalagali črni demant, v samih spodnjih hlačah, v duševni atmosferi, v vedni nevarnosti, da se utrga cela skala premoga nad glavo, ga pokoplje pod seboj in zmečka kot gnilo hruško; v večni nevarnosti, da se vnamejo gorljivi plini ter ga sežgejo pri živem telesu!! Koliko teh gospodov ima dovolj potrpežljivosti, čuti dovolj idealizma v sebi, prenašati vse te težkoče na lastni koži; kdo ima

toliko človekoljubja, da zapusti udobno stanovanje, luksuzna kosila in večerje, gledališča in zabave, ter gre ven med narod, kmeta in delavca, ter živi z njem tako dolgo, da bode proučil dušo priprostega človeka? Pojdite se solit vi »idealisti« s polnimi trebui, oblečeni v drago kožuho in polnimi denarnicami! Vi velekapitalisti, veleposestniki in vampirji — pardon — bankirji, pojdite tja in pogledajte v dušo delavca-trpina, pogledajte v njihov in njegove družine želo, na njegovo obleko, ne! — na cunje, v katere je on in družina odeta, ter recite, kakor je že vaša navada: »delavcu se dobro godi« — ako vas ni sram! Pojdite vi vsi, kateri uživate vse naslade tega sveta med to množico, katera vas redi, od katere žuljev se debelijo vaša lica in trebui ter se polnijo vaše blagajne, — pojdite med nje in jim lajšajte njih bedo, njih trpljenje. Vemo sicer, da je naš klic glas vpijočega v puščavi, — vemo, da vi čakate, da se ljudstvo upre s silo, vemo, da imate za te ljudi, kateri so gurali za vas, nekateri celo svoje življenje, pripravljene bajonete in topove. Delavstvo pa tudi dobro ve, da nima teh moralnih priprav na razpolago, dasiravno jih je samo izgotovilo, in so vsi ti »instrumenti« produkt njegovih rok, njegovih možganov; radi tega pa ako hoče delavstvo zmagati v tem neenakem boju mora imeti zavest, da le »v slogi je moč«. Ako bomo pa metali polena drug drugemu pod noge, tedaj tovariši in sodelavci, nikar ne pričakujmo, da se nam kedaj uresničijo naše želje, želje po svobodi! Zato pa vam vsem kličem danes 1. maja: Proletarci! Sloga, sloga in zopet sloga!

Jože Gostinčar:

1. majnik.

Veselo se probuja narava. Drevje se odeva v zeleno listje in divno cvetje. Ptički žrgole in hvalijo Stvarnika za novo življenje. Posebno pa je vesel človek spomladi, ker mu vsa narava spričuje novo vstajenje. Vsi ljudje se radujejo in po svoje proslavljajo posamezni stanovi ta lepi čas.

Tudi delavsko ljudstvo hoče biti deležno tega veselja.

Toda delavec ne praznuje tako kakor drugi. On, ki vstvarja po tovarnah, v podzemeljskih jamah, na železnici, po delavnicah, na polju, v vinogradih, na vodah in v gozdovih splošno dobro in blagostanje večinoma za druge, nima časa in ne moči za splošno praznovanje in razveseljevanje v prosti naravi.

Vsled tega praznuje delavstvo prvi majnik.

To pa ni praznik zabav in drugih podobnih stvari, temveč praznik protesta proti krivičnemu socialnemu redu in manifestacija za popolno državljanska prava delavstva.

Krivičen socialni red se znači v tem, da je delavec danes še odvisen in podrejen kapitalističnemu sistemu sedanje družbe, katera mu ne priznava za njegovo delo polne odškodnine vrednosti njegovega dela.

Delavec ni svoboden. Delodajalci si prisvajajo nad delavci pravico podreditve, ki daleč presega zvezo z delom samim.

To znači popolno odvisnost delavca od delodajalca, kar z ozirom na žrtve ki jih prinaša delavstvo ni v skladu.

Delavci nimajo nikakega vpliva na upravo podjetja, dasi zalagajo v podjetje vse kar premorejo — sami sebe.

Delavstvo pa ta dan manifestira tudi za popolne državljanske pravice in enakost v družbi.

Krščansko delavstvo pridružuje tem protestom še protest proti golemu materializmu na celi črti. Krščansko delavstvo je uverjeno, da materializem sam ne more urediti socialnih razmer, zato je treba idealnih nazorov, notranjega čuta in zavesti posameznika, pravega čuta ljubavi do bližnjega in pravičnosti. Vse to pa nosi v sebi krščanstvo in nikdo drugi.

Vera v Boga bodi delavskemu ljudstvu zvezda vodnica. V tej veri in temu prepričanju bo našel delavski stan pravo pot do svoje sreče, svobode in blagostanja in svojega — vstajenja!

V tem imenu praznujmo prvi majnik in manifestirajmo za svoja prava!

France Kremžar:

Iz preteklosti v prihodnost.

Majnik je zgodovinski mesec v delavskem gibanju. Dne 15. majnika 1891 je v usodnem času izšla znamenita okrožnica papeža Leona XIII. o delavskem vprašanju, ki je očrtala s krščanskega stališča boj med kapitalom in delavcem, in ki kakor tromba jerihonska kliče moderni družbi: »Sramota je, človeka-delavca izrabljati kot pridobitno sredstvo! Še pred Leonom XIII. so Lacordaire, Ketteler in drugi povdarjali potrebo krščanske misli v socialnem delavskem gibanju.

Dne 6.—12. maja 1893 se je vršil mednarodni delavski socialistični kongres v Curihi, ki je sklenil med drugim boj za 8 urni delavnik. Obvezno je bilo tedaj, že od l. 1889 uvedeno praznovanje 1. majnika, sklenjeno za vse socialistične organizacije. Sklenilo se je, da bodi 1. majnik manifestični dan za 8 urni delavnik. Od tedaj dalje se je vršil boj celokupnega delavstva za uveljavljenje 8 urnega delavnika — skozi celih 30 let. Danes pa se bori delavstvo za ohranitev 8 urnega delavnika.

Še poprej, predno je socialdemokracija pri nas na Slovenskem započela kako resnejše delovanje, je krščansko socialno gibanje pod vodstvom dr. Kreka stalo v polnem razmahu. Zborovanja, tečaji so se vršili, ustanavljala so se kat. delavska društva, snovali krščansko-socialni časopisi, ki so vneto in radikalno oznanjali krščansko-socialni delavski program. Medtem ko se je krščansko-socialno gibanje v Avstriji započelo po Vogelsangu, na katerega se je v svoji prvi dobi naslanjal tudi dr. Krek, po Vogelsangovi smrti začelo spreminjati v gibanje malega meščanstva, puščajoč in prepuščajoč delavske mase ob strani, se je kršč. socialno gibanje pri nas vedno naslanjalo na najširše plasti delovnega ljud-

stva. Podoben razvoj kot pri nas vidimo v Nemčiji in Italiji ter sedaj tudi na Češkem.

Za ogromno večino delovnega ljudstva postaja vedno jasnejše spoznanje, da mora vsako materialistično gibanje v delavstvu končati z bankerotom. Zato tudi delavske množice nimajo več toliko smisla in umevanja za tisto blazno sovraštvo zoper vero in cerkev, ki bi jo hoteli lajnati še vedno nekateri »voditelji« socialističnega delavstva. Bilo bi to ne le nespametno, ker ni nikjer podprto, marveč tudi škodljivo. Danes ima kapitalizem, ki je svobodomiseln izvirnik materializma in mamonizma, največ interesa na tem, da pozornost zatiranih obrne na drugo točko, da jih lažje striže in skubi. Nespametno je danes oznanjati v delavskih masah boj proti veri in Cerkvi, ker le ta je od početka do danes bila nositeljica pravice, tudi socialne pravice.

Leon XIII. pravi v svoji znameniti delavski okrožnici od majnika 1891, da je individualno-liberalni duh podrl stare delavske organizacije iz krščanske dobe ter s tem oropal delavstvo vsake zaščite. In kakle so bile te organizacije, ki so v krščanski dobi branile delavstvo? Bile so prepojene s krščanstvom, polne notranje sile in napadalne moči, ki so se znale postaviti po robu celo najmočnejšim tiste dobe v imenu pravice in ljubezni. Človek tedaj ni bil pridobitno sredstvo, marveč je vedno ostal — človek! To nam kažejo pravice, ki so jih uživali delavci, to nam kaže delovni čas, delovne plače ter skrb za obolele in obnemogle!

Povprečno je delal delavec le 4 dni na teden. Zaslužek pa tak: V Avgzburgu je zaslužil zidar delavec okrog l. 1500. na dan toliko, da si je za enodnevno plačo lahko kupil: 5—6 funtov najboljšega govedine, 1 bokal vina, 15 jajc in 3 hlebce kruha. — V Amiensu na Francoskem si je delavec za eno tedensko plačo lahko kupil voliča. Večkrat so delavci predrli navadni tedanji plačilni sistem ter delali z mojstrom »na tretji in pol fenig« — dobili so od donosa skupnega dela eno tretjino ali celo eno polovico! Rudarji so smeli delati le 8 ur na dan v oddelkih po 4 ure — to je bilo l. 1579! — ker je po soglasnem mnenju daljše delo v rudniku za zdravje delavca škodljivo! In za obnemogle ter obolele delavce so se dvigale povsod velike zgradbe, ki so jih ustvarile ali organizacije same ali pa so jih dali zgraditi drugi krščanski ljudje.

Materialistični liberalizem je iz delavca napravil pridobitno sredstvo za sé, postavil v ospredje lastni dobiček, kapitalistični družabni red je zavrzel krščansko moralno v socialnem in gospodarskem življenju, da je lažje izžemal delovno silo svojega sobrata. Zato krščansko delavstvo, ki stoji v bojni vrsti krščanskega proletariata, zato se krščanski socialisti zavedajo, da je treba najostrejšega boja proti kapitalističnemu družabnemu redu ne le iz skrbi za lastno družino in lastni stan, marveč veliko bolj radi njegove nemoralnosti. Zato mora ta boj sloneti na načelih morale, krščanske etike. Kdor hoče kaj drugega, temu je več sovraštvo do krščanstva kot pravica in blagostanje delavskih slojev.

Mesec majnik kliče proletariat k spoznanju, da se opre na načela krščanstva, ljubezni, bratstva in pravice! V znamenju teh načel, ki imajo zagotovilo večnosti, in le v tem znamenju, bo boj delavskega sloja, sloja zatiranih in tlačanih ter krivico trpečih — zmagovalen!

V tem znamenju praznuje kršč. soc. delavstvo prvi majnik.

Tovariši! Ali si že daroval en dinar za delavski tisk? Danes ga daruj!

Fran Terseglav:

Pod vidikom večnosti.

Ko se zastopniki velikega kapitala v Genovi posvetujejo, kako bi si zagotovili daljšo dobo miru, da bi mogli nemoteno izkoriščati neizčrpne zaklade nafte, ki jih skriva v svojih nedrih še nezavojevani vzhod — pa delovno ljudstvo danes obnavlja zahtevo po resničnem miru med vsemi narodi, da se vzpostavi nov družabni red na zemlji na temelju večne pravice.

Medtem ko prvi vidijo svoj cilj v neprestanem večanju gmojnega bogastva in užitka nekaterim, katerim naj drugi služijo kakor jim služi nerazumna in nesvobodna zemlja, se drugi zavedajo dostojanstva svobodne človeške osebe, ki ne sme biti suženj nikomur, ker je človek podobna božja na zemlji.

Prvi se sklicujejo na kulturni napredek, kateri obstoja v tem, da more en majhen razred mirno uživati to, kar se je pridobilo na škodo življenja, zdravja in dušnih potreb številnih žrtev, ki so padle v tej borbi za osvojitve materije — drugim je pred očmi tisto kraljestvo, o katerem je Kristus velel moliti, da naj pride k nam: ko sreča enega človeka ne bo kupljena s solzami tisočih.

Prvi se rogajo drugim: nikdar tega ne bo na zemlji!

Kaj jim morejo na to odgovoriti milijoni trpinov?

Ali da verujejo v uresničenje vedno bolj in bolj izpopolnjujoče se človeške družbe, v popolno pokoritev materije ciljem razumnega duha, v udeležitev resnične sreče vseh, zgrajene na sreči vsakega, v dovršeno zmago zakonov dobrega, v izpolnitev obljube, da se ustvarita novo nebo in nova zemlja s svobodnim sodelovanjem človeka, s pomočjo neprestanega in neumornega teženja za tem ciljem, naj bo še tako daleč. Če v to verujejo, potem so jim osvoboditev sužnjem, humanitarne naprave, odprava tlačanstva, socialna zakonodaja, razširjenje ljudske izobrazbe, demokratizacija javnega življenja, resnične pridobitve izpolnjujoče se moralne zavesti človeštva, so dejanske stopnje na poti navzgor, kažejo na cilj, ki resnično obstoja in katerega doseči — ni nobena utopija.

Ako pa ne verujejo, ako se delavske mase same dajo pregovoriti, da ni večne pravice, da ni večnih moralnih zakonov, da ni večnega zakonodavca, da človek ni njegov stvor z neumrjočo dušo, ki teži za njem in ga je dolžna doseči, — kakšen

smisel ima njihov boj za gmojno boljše in duševno višje življenje in je li potem sploh utemeljeno še kakšno upanje na zmago?

Ne! Če ni vere v to, če ta vera nikogar ne veže, če svoboda naših živalskih nagonov po njej ni omejena, potem bo zmagal v človeški družbi ravnotako kakor v živalskem carstvu vedno le močnejši, grši, krivičnejši, okrutnejši, brezobzirnejši. Potem je vse utopija; samo nasilje, krivica, osvajanje in zatiranje so resnica. Vse dosedanje moralne, socialne, kulturne pridobitve so le slepilo: ena oblika suženjstva se odpravi, da se zamenja z drugo. Danes so na vrhu ti, jutri bodo drugi; in če bi proletariat imel zmagati v tem znamenju, bi to bila le navidezna zmaga dosedaj zatiranih, ki bi se jutri spremenili v zatirjalce drugih. In spet bi triumfiral hladni, preračunajoči egoist, ki v ničesar višjega ne veruje in za ničemer višjim ne stremlji kakor za zadovoljtvijo svojih nenasitnih čutnih gonov.

In če bomo zopet verovali, kaj potem, sprašujete? Potem bom resnično močni in neodoljivi, potem naše idealno stremljenje dobi idealno podlago, potem iz mrtve vere napravimo zopet živo, potem smo sposobni za velika dejanja, ki naj svet preobrazijo in nas same preustvarijo v plemenitejša bitja, vredna od vekomaj začrtane nam naloge. Potem se tudi ne bomo dali voditi od vsakogar, ki z nami računa kot golim sredstvom za doseg svojih sebičnih lastnih namenov, resnične ljubezni do nas pa nima; govori o socializmu, pa ni v njem sence resničnega socialnega čustva, ki je sad velike moralne dovršenosti, brez-pogojne vere v večno dobro.

S temi mislimi pozdravljamo naš delavski praznik.

Univerzitetni profesor dr. L. Ehrlich:

Vpostavitve svetovnega reda v smislu Kristusovih načel.

Nad 50 let že bije proletariat hud boj za izboljšanje svojega položaja, a danes moramo reči, če hočemo biti odkriti, je proletariat še proletariat, to je brezdomovinska para in ni bistveno na boljšem kot nekdanj. Nešteto bojev, stavk je za nami, a pred nami je še vedno brezupna bodočnost. Zaslužek je se zvišal, toda kaj pomaga, ko denar kar sprhni nekam v zrak. Odkod pride ta beda? Vprašati se moramo, bo sploh kdaj boljše?

Beda proletariata je delni pojav svetovne bolezni, kakor gnojni mozoli na človeškem telesu značijo, da je ves človeški organizem bolan.

Katastrofalen izbruh te svetovne bolezni je bila svetovna vojna. Vojna je sicer nekako ponehala, a kali bolezni so ostale. Svet je nekako vedno v mrzličnih tresljajih in konferenca se vrši za konferenco, kjer razni badarji in kurfušarji skušajo ozdraviti svetovnega bolnika. Kaj je bolezen sveta? Benedikt XV je stavil edino pravilno diagnozo. Svet je pozabil, da so ljudje člani iste človeške družbe, ki bi

se morali med sabo bratsko ljubiti, tako da bi tvorili eno veliko krščansko družino. Namesto tega je pa svet postavil absolutno suvereno državo, absolutno narodnost; politiko interesa in surove sile namesto politike pravice.

Države so se popolnoma ločile druga od druge, postale so kakor posamezni otoki na morju.

Za državo, za narod, za politiko, za javno življenje se je odpravila krščanska morala.

Krščanski red naj velja samo za družinsko in privatno življenje; za banke, za ministre, za generale, za žurnaliste, za diplomate, kralje naj bi bil odpravljen.

* * *

S tem smo dosti jasno označili glavno zlo današnjega časa.

Ako hočemo ozdraviti razmere med nami, mora se pred vsem ozdraviti svetovna bolezen.

Nova svetovna konferenca mora stopiti skup, ki bo začela naprej moliti svetovni »Oče naš«.

Vsi, kar je nas, Francozi, Angleži, Nemci, Rusi, Jugoslovani smo bratje in nad nami je nebeški oče, ki je nam dal meddržavne in nadnarodne zakone in povelja. Vsi skupaj moramo tvoriti družino narodov, s svetovnim razsodiščem, ki bo vse nastale spore razsojevalo po 10 božjih zapovedih, ne pa po interesih kapitala, sile in sebičnosti.

Tedaj se bo lahko na kopnem in na morju odložilo orožje ker ga ne bo več treba.

Edina organizacija, ki ima tako zdravilo za svet, Kristusova Cerkev, ta je imela dosti poguma, to tudi vsemu svetu povedati. Zopet je zaklical Pij XI 7. aprila genovski konferenci svarilno besedo, da morajo narodi žrtvovati deloma svoje interese, ako se naj pogodijo. Ljubezen mora biti merodajni motiv.

Jasno je, da mora tudi delavski proletariat stremeti za tem najvišjim ciljem: namreč za veliko krščansko skupnostjo narodov.

Zadnji cilj proletarskega boja mora biti univerzalen, mora biti velika harmonija solidarnosti vseh slojev. Torej mora biti geslo: Preko razrednega, preko plemenskega, preko narodnega boja do veličastvene skupne človeške družbe. Proletariat mora doprinesiti bistven del do te stavbe, on mora porabiti pa tudi sredstva. Krščanska morala mora biti sveta tudi v naših javnih nastopih, v naših listih, v naših bojih. Nadalje: delo mora nam biti nekaj svetega, nekaj npravnega, ki ni mehanično, ki se ne sme žrtvovati kapitalu. Izdajmo geslo: Kapital mora služiti delu, ne pa delo kapitalu. Poklicani klicarji in nositelji teh gesel so pa ravno strokovne organizacije kot izrazita zastopstva delavskih mas.

Neizmerljivo nizkotno se mora nam zdeti v luči teh načel hujškanje naših nasprotikov proti krščanstvu! — Pa kaj hočete? Edina naddržavna, mednarodna sila, ki je sploh na svetu kaj pomenila, je ravno krščanstvo. To česar naši domači pigmeji

ci ne vidijo, so pa videli njihovi večji bratje v ruskih sovjetih: odprli so sovjetsko, proletarsko Rusijo na stečaj katoliški Cerkvi.

1. maja daruj en dinar za delavski tisk! Zaupniki pobirajo z bloki prispevke.

G. Cvikelj:

Delavska zbornica.

Z naredbo je vlada uveljavila I. časno delavsko zbornico za Slovenijo z sedežem v Ljubljani. Istotako je imenovala prve delegate delavske zbornice.

Vsaka organizacija je predlagala po številu svojega članstva zastopnike, ali vladi se ni zdelo umestno imenovati zastopnike po številu članstva in pripadnosti, temveč je dala nadpolovico mandatov D. Z. eni struji (soc. dem.) ostalih 24 mandatov pa je razdelila med ostale skupine.

Ta ukrep se je utemeljevalo s tem, češ da bo omogočeno hitrejšo delo D. Z.

Sklicala se je prva seja D. Z., na kateri se je ista konstituirala. Popolnoma jasno je, da je večina delala tako, da je izrabila položaj zase.

Po daljšem prerekanju je odstopila večina eno mesto v izvrševalnem odboru narodnim socialistom tako, da je bila potem zasigurana večina.

JSZ je ostala v opoziciji. Kaj nam koristi eno mesto, če imamo potem razmerje 1—11 in s tem zvezane roke.

Takoj na prvi seji se je razpravljalo glede dobave kredita. To je na kratko delo prve seje.

Druge seje D. Z. dnevni red je bil volitev raznih odsekov in poročilo o delovanju.

V času med prvo in drugo sejo se je D. Z. že udeležila nekaterih pogajanj ter posredovanj in s tem je bila vsota 9000 Din, ki jih je imela D. Z. na razpolago, tudi že izčrpana. Na tej seji se je izvolil tudi statutarni odsek, v katerega je dobila večina 2, druge skupine pa po 1 zastopnika.

Končno je bilo na dnevnem redu te seje tudi vprašanje kredita in prostorov.

D. Z. se je obrnila na okrajno bolniško blagajno s prošnjo, da ji da kredita 200.000 Din, katerega je pa končno znižala na 100.000 Din. Akcija je bila brezuspešna. Bolniška blagajna se je postavila na stališče, da dá kredit, vendar pa hoče imeti neko jamstvo, ki bi ga naj prevzela pokrajinska uprava. To jamstvo naj bi obstajalo v tem, da bi pokrajinska uprava redno D. Z. če bi ne hotela prevzeti dolga časne D. Z., isto prisilila, da ga mora. Ker pokrajinska uprava tega ni hotela, se seveda ni dobilo kredita. Tako je zaostalo delo zbornice.

Poleg tega se mora upoštevati, da je v naredbi določba, ki določa, da vzdržuje časno D. Z. država. Prispevek, ki ga je D. Z. od vlade dobila, pa znaša celih 1300 Din mesečno, s katero vsoto se ne more plačati niti tajnika, kako še prostore, drugo osebje in končno izvesti volitve. Iz tega se jasno vidi, da je mati porodila mrtvo dete.

Na tej seji se je končno tudi izsejal predlog, da če se ne dobi kredita, da se pač dá mandate zopet na razpolago vladi, ker je delo nemogoče brez sredstev.

S tistim dnem je D. Z. opustila vsako posredovanje in udeležbo na mezdnih gibanjih in se omejila samo na priprave za volitve.

Statutarni odsek, ki je bil imenovan, je imel tekoči teden sejo, na kateri se je v glavnem že zedinil glede principijelnih določb volilnega reda in bo prihodnja seja že v torek dne 2. maja 1922, na kateri se bo volilni red v statutarnem odseku sprejel. Sprejeti se mora še na seji D. Z. Volitve bi se lahko vršile že meseca julija najkasneje.

Vendar pa je tudi tukaj isto, kar je spravilo prvo delo D. Z. na mrtvo točko, namreč kredit. Če bo pravočasno na razpolago zadosten kredit, bodo, če pa tega ne bo, se tudi volitve ne bodo mogle izvesti. Deputaciji D. Z., ki je bila v Belgradu, je bilo svojčas zagotovljeno, da kadar bo pripravljeno vse za volitve, se bo kredit dal, vendar se pa sedaj že zopet v tem pogledu kaže težkoče. Rečeno je bilo, da dotični, ki je svojčas deputaciji to izjavil, ni imel nobenega pooblastila za to izjavo.

Sedaj lahko pride, da bo vse pripravljeno, vendar se ne bo moglo izvršiti, ker ne bo potrebnih sredstev za izvršitev, ker je to združeno s precejšnjimi stroški, akoravno smo se zedinili za način volitev po listkih in ne za način komisij.

Takšno je bilo dosedanje delo D. Z. Seje so bile odgodene in določeno, da se skličejo samo po potrebi, to zaradi tega, ker ni kritja niti za prve stroške delegatov.

Upajmo, da bo vlada uvidela, da je treba vsaj toliko, da se morejo izvesti volitve, drugače potem vemo, da se je imelo nas samo za pepčke.

Podal sem gorenje zaradi tega v to številko, ker se bo v več izvodih razpečala in se mi zdi potrebno, da ste poučeni o delu in razvoju tako zaželjene D. Z.

Ni vse tako, kot bi moralo biti, vendar treba je ohraniti pogum.

In prišel bo čas, da bomo lahko rekli, da imamo Delavsko zbornico.

Zaupnikom pošiljamo »Našo moč«, da jo 1. maja prodajajo po en dinar. Od tega ostane 2 K skupini, 2 K se pošlje upravi »Naše moči«. Neprodane izvide nam morate vse vrniti.

TAKA JE MORALA KAPITALISTIČNEGA DRUŽABNEGA REDA:

Ako ukradeš žemljo za 2 K, je to nesramna tatvina.

Ako ukradeš 1000 K, je to strašna tatvina.

Ako ukradeš 50.000 K, je to velika tatvina.

Ako ukradeš 1.000.000 K, je to tatvina.

Ako ukradeš 10.000.000 K, je to nerednost.

Ako ukradeš 50.000.000 K, je to pomota.

Ako ukradeš 100.000.000 K, je to spretnost.

Ako ukradeš 1 milijardo, je to modrost.

Ali smo krščanski socialisti?

Kot bi grozili, se ponašamo, da smo krščanski socialisti.

Toda ali vemo, kaj je krščanski socializem?

Ali vemo, da je to preobrat družbe?

Ali vemo, na kakšne temelje postavlja krščanski socializem družbo?

Ali smo zmožni, ustvariti to novo družbo?

Pojdimo najprej vase! V nas je še polno kapitalističnega duha. Mar nismo skrajno sebični?

Tovariš, potrkaj si na prsa: ko stavka tvoj tovariš v drugem kraju in nima za kruh — kaj žrtvuješ zanj? Ali deliš z njim v trpljenju svoj košček kruha? Ali z veseljem zbiraš in daruješ za stavka-jočega sotrpina?

Tovariš, ali se nisi obregnil že stokrat: ne dam nič, ne žrtvujem nič, kaj me brigajo drugi, saj sam nimam dovolj — in nisi pomislil, da imajo drugi še manj.

Najprej iztrebimo iz nas samih duh sebičnosti, ki je bistven kapitalizmu.

Potem! Ali smo sposobni uravnati družbo v pravičnem socialnem redu?

Zahtevamo obratne svete, zahtevamo socializacijo — govorimo o vladi in vlada-jočih, stiskamo pesti proti, češ: kapitalisti komandirajo večini delovnega ljudstva.

Tovariš! Ali si se kdaj že vprašal: ali imamo med delavstvom le deset tako zmognih ljudi, da bi v slučaju, da dosežemo obratne svete, mogli kontrolirati obrat in dobiček?

Ali imamo le deset tako izobraženih delavcev, da bi mogli v slučaju socializacije prevzeti vodstvo obrata in ga tako dobičkanosno za delavstvo voditi kot ga vodi kapitalist zdaj zase?

Ali imamo le enega tako zmognega delavca, ki bi bil zmogel, voditi državo v korist ljudstva?

Tovariš, priznati moraš, da jih nimamo. Dokler pa tega ni, je vse vpitje bob ob steno.

Kaj storimo?

Kar ni, je lahko. Izobrazujmo se! Izobrazuje nas organizacija, izobrazuje nas naše časopise. Tisti, ki socialno borbo resno vzame, bo delal za organizacijo, bo širil naša delavska lista »Novi čas« in »Naša Moč«. Kdor tega ne dela, nima pravice kričati proti socialnim krivicam, in tisti tudi ni krščanski socialist.

Koliko jih je, ki se borijo proti kapitalizmu, pa so sami polni kapitalističnega duha.

Poglejte komuniste in socialiste: kaj si mislita, kadar vidita kapitalista? Ali si mislita tako kot farizej v templju, ki je rekel: hvala ti, o Gospod, da nisem tak kot tisti-le cestinar, ki ljudi odira in go-ljufa? Mar ne mislita mnogo slabše v svo-jem sre: o Gospod Bog, da bi mogel biti jaz tak kapitalist! —?

Vidite, to je materialistični »socialist«, ki ni socialist. Krščanski socialist ne sme biti tak farizej!

Stanko Keše (Trbovlje):

Delo krščanskega socialca.

Člani Strok. Zveze Rudarjev smo zato, da si z združenimi močmi priborimo tisto, kar potrebuje rudar in njegova družina in ker se zavedamo da posameznik tega nikdar doseči ne more. Moti pa se tisti, ki misli da je z obstojem te Zveze že vse pridobljeno. Uspešno delovanje Zveze je mogoče le tedaj, če ima ta močno blagajno in veliko članov. Mislim da ni potrebno to posebno še utemeljevati, ker o tem so prepričani tudi naši člani. Znano je, da člani mnogo žrtvujejo, kljub temu moramo priznati, da število članov nikakor ne zadoštuje. Vsled tega mora vsak član za tem stremeti, da pridobi nove člane. Ja, vse to je dobro, to se lahko piše, toda okrog, med ljudi hoditi, je pa nekaj drugače. Tovariši! To ne velja! Glej: prepričan si, kako silno potrebna je strok. organizacija in to predvsem Strok. Zveza Rudarjev, ki energično zastopa naše interese z vsemi njej na razpolago stoječimi sredstvi. O tem si popolnoma prepričan; kaj ne? Vprašam Te, ali je to tako težko poudarjati napram sotovarišu? Bodi odkritosrčen. Ali si že to poskusil? Ne izgovarjaj se, pojdi na delo in poravnaj, kar si zamudil. Zapomni si to-le: Vsitovariši, kateri so ponosni, da s rudarji in zatejem stremijo, da se naš stan v očeh drugih dvigne, nadalje oni tovariši, ki so v moralnem oziru brez napak, ter tisti ki resno stremijo — toda brez kričevega radikalizma — da sen njihov položaj izboljša, vsiti spadajo v našo Str. Z. Rudarjev. Priznati moramo, da ima te lastnosti veliki del naših tovarišev rudarjev. Teh se je treba okleniti. Razume se, da vse te naenkrat ne bomo v naše vrste spravili, ampak polagoma. Vprašaj ga zakaj še ni naš član? Njegov odgovor skušaj ovreči, toda ne, da bi ga s tem nadlegoval. Ne zgubi poguma, če se ti enkrat ponesreči. Tudi Rim ni bil zidan v enem dnevu! Zato ne potrebuješ nobenega govorniškega daru. Delo Strok. Zveze se samo hvali, o tem ti lahko in ponosno poročaš. Povdarjaj pri vsaki priliki — to je tvoja dolžnost! — da si član Strok. Zveze Rudarjev. Iz tega sledi, da raznih psov, katere so namenjene naši zvezi, ne trpiš! Če pa nisi dovolj podkovan, kaznuj obrekovalca s preziranjem in odgovori mu kratko: »tako zaničevanje ne služi delavskemu interesu«. Na tak način napraviš dober vtis pri sotovariših. S tem koristiš celokupnemu delavstvu, ker vsak, ki škoduje organizaciji, škoduje obenem delavskemu ljudstvu. Še eno vprašanje. Ali se vedno ravnaš, kakor se to spodobi za člana naše zveze? Ti gotovo misliš, kaj je to drugim mar. Ne odgovori tako, razume se, v prvi vrsti je to tvoja zadeva, toda tudi zadeva tvojih tovarišev, to je v interesu organizacije in nazadnje celokupnega delovnega ljudstva. En primer: kaj bi rekel, če bi en delavec ves dnevni zaslužek zapil, medtem pa zabavljal, češ, kako slabo je plačan. Gotovo boš nevoljen in to po pravici. Tisti, kateri na tak način socialno vprašanje re-

šuje, škoduje sebi in ostalemu delavskemu razredu sploh. Zapomni si, da z zabavljanjem, pijančevanjem se delavske plače ne bodo zvišale, ampak nasprotno. S tem kapitalistom sijajno pomagaš. — Pri naših članih je tak slučaj izključen, toda iz neopredelnosti se lahko zgodi kaka napaka, ki bi bila nepotrebna. S tem da se svojih dolžnosti zavedaš napram sotovarišu, se boš varoval vsega, kar ni v prid delavstva. Ti rečeš: vse to je dobro, ampak radoveden sem, kaj ima to z nabiranjem članov opraviti. Mnogo. Delovanje slehernega človeka — in naj si bo to dobro ali slabo — se opazuje, ravno tako tebe opazujejo tvoji tovariši. Razsodni tovariši, kateri tako delovanje cenijo, se bodo zanimali za našo organizacijo s tem so že na pol pridobljeni. Če si oženjen, poduči ženo o pomenu organizacije in zakaj je za nas rudarje Strokovna Zveza rudarjev velepomembna. — To ni za ženo, — nasprotno, tudi žena mora biti prepričana, kakor si ti. Ena žena pove drugi.

To bi bile nekatere misli. Sam si dovolj pameten, premišluj, na kak način bi koristil naši organizaciji in ji članov pridobil. Saj je to v tvojem interesu. — Danes praznujemo mi delavci 1. maj. Naj bo letošnji 1. maj mejnik v krščanskem socialnem gibanju. Delajmo z vso silo na to da se bo prihodnji 1. maj praznoval pod našo zastavo, pod zastavo kršč. delovnega ljudstva. Ta zastava nosi znamenje križa, na katerem stoji zapisano: »In hoc signo vinces« — v tem znamenju bo zmaga naša.

Slavko Zalesjak, strugar — Ljubljana:

Delavska mladina.

Tako močno še nikdar nismo čutili kot sedaj, da nam je potrebna delavska mladinska organizacija.

Namen takega mladinskega društva naj bi bil, naše fante izobraziti strokovno in prosvetno, da jih tako pripravi za naloge, ki jih čakajo tekom socialnega razvoja. Današnja delavska mladina bo tista, ki bo vodila delavski pokret v kakih desetih letih.

Današnji delavci, ki stojijo v socialnem boju, niso bili deležni posebne delavske, strokovne, socialne odgoje. Je tudi niso potrebovali. Ves delavski pokret je bil v tem, da so se zbirali člani, da se je tuptam izvedlo mezdnó gibanje in če se je dosegla kolektivna pogodba, je bilo to že vse.

Socialni razvoj kaže naprej. Če zahtevamo obratne svete, če zahtevamo socializacijo, sodelovanje delavstva pri zakonodaji, moramo imeti v lastnih vrstah, v vrstah delavstva, ljudi, ki bodo zmogli tega. Za obratne svete, ki nam jih bo prinesel socialni razvoj morda še prej, ko mislimo, moramo imeti delavce, ki so zmogli, voditi podjetja, kajti kontrolirati podjetje — in to je naloga obratnih svetov — je še težje, kot voditi jih. Za socializirana podjetja morajo biti zopet delavci pripravljeni tako, da so zmogli voditi ne le eno ali drugo podjetje, nego da so sposobni s socializiranim podjetjem vzdržati konkurenco na svetovnem trgu. To pa zahteva temeljito izobrazbo v narodnem kot mednarodnem gospodarstvu.

Delavstvo pa mora biti pripravljeno tudi, da odločujoče poseže v državno politično življenje, da bo zmoglo sodelovati in tako sodočevali v državi. Mi v Sloveniji potrebujemo kakih 5000 delavcev, ki so zmogli voditi podjetja in kakih 2000, ki so v svetovnem gospodarstvu podkovani. Dokler tega nimamo, nimamo pravice vpiti proti kapitalistom in buržujem, da nas vladajo, ko sami tega ne znamo.

Današnja delavska mladina bo tista, ki bo ali igrala odločilno vlogo v gospodarskem in političnem razvoju naše države — ali pa bo ravno taka igrača kapitalistom kot je današnje delavstvo.

Za mladino je še čas, da se pripravi. Poglejmo in zanimajmo se samo malo za nemške mladinske organizacije. Mogočno nemško delavsko gibanje, ki je dalo državi iz svojih vrst že več ministrov — priprostih delavcev, ki pa s svojo inteligenco prekašajo marsikatero »doktorja«, je vzšlo iz delavske mladinske organizacije.

Nasprotniki so se vrgli tudi pri nas z vso silo na mladino.

Kaj pa mi?

Kdor ima madino, ima bodočnost. In kakršna mladina, taka naša bodočnost.

Zato mislim, da je skrajni čas, da osnujemo tudi mi delavsko mladinsko društvo, ki bo pripravljalo člane na naloge, ki jih stavlja prihodnost na delavstvo, posebno pa na krščansko delavsko organizacijo.

Da pa bo naša mladina poleg teh strokovnih stvari imela tudi kaj razvedrila, naj bi društvo skrbelo tudi za to.

Če ima društvo na primer dramatični odsek, pevski odsek ali kar si že bode, kar bi bilo naši madini v razvedrilo, bo društvo toliko bolj popolno.

V Ljubljani že obstoji pripravljalni odbor za tako društvo. Upamo, da bo pripravljalni odbor imel obilo uspeha.

Prepričani bodite, da bomo Ljubljanci, kar nas je mladih, z veseljem pozdravili društvo in še z večjim veseljem sodelovali.

Iz delavske borbe.

Zaupniški sistem v tovarni na Jesenicah.

Namen zaupniškega sistema je, dati delavstvu v najširšem pomenu možnosti zastopstva pred podjetnikom. Radi tega zaupniški sistem ne odgovarja svojemu namenu, ako večje število delavstva nima svojega zastopstva v njem. Zato ni niti socialno, niti demokratično, niti v sovjetskem duhu, ako večina usiljuje manjšini »zaupnike«, ki jim ta manjšina ne zaupa.

Tako je na Jesenicah.

V naši tovarni je okrog 1600 delavcev. Vzemimo visoko število, ki dejansko ne odgovarja položaju, in recimo, da jih je pri osrednjem društvu kovinarjev organiziranih 1000, pri Strok. zvezi tovarniškega delavstva 360, pri NSZ 40, ostali pa so neorganizirani.

Na teh 1600 delavcev pride po zaupniškem sistemu, ako se ne motimo, 40 zaupnikov. Od teh jih ima osr. društvo kovinarjev vse razun dveh.

Ali je to socialno in demokratično? Na spreten način so si znali nasprotniki

Danes naj daruje vsak en dinar za delavski tisk!

pridobiti monopol »zaupništva« in sicer s tem, da so uredili volitve po oddelkih. Na tak način je pa omogočeno čisto neznačajni večini teroriziranje manjšine.

Zato zahtevamo revizijo zaupniškega sistema v tem smislu, da se naj volitve ne vršijo po oddelkih, niti ne po obratih, nego za celo tovarno skupaj. Le na tak način bo tudi manjšini omogočeno sodelovanje.

Če ima danes naša organizacija samo 2 zaupnika, bi jih imela v slučaju, da se vrše volitve za celo tovarno skupaj in se razdele zaupniki po proporciju, primerno več.

Vzemimo konkretno:

Osrednje društvo kovinarjev ima recimo 1000 glasov, SZTD ima 360 glasov, NSZ 40 glasov. Vseh zaupnikov pa je na primer 40.

Pri istem (ali vsaj približno istem) številu glasov je dobilo danes osr. društvo — če vzamemo število zaupnikov na 40 — 38 zaupnikov, SZTD pa 2 zaupnika.

Ako pa bi se zaupniki volili po proporciju, kot je to običajno povsod, bi jih dobilo osrednje društvo 29, SZTD 10 in NSZ 1.

Zato zahtevamo revizijo zaupniškega sistema tako, da se voli za celo tovarno po proporciju.

Mislimo, da bo vse delavstvo, tudi nasprotno, moralo priznati naše pravilno stališče. Če pa hočejo uvesti pri nas teror večine nad manjšino, ga bomo uvažali mi drugod, kjer smo v večini. Kakšna pa bo potem delavska moč, če bomo terorizirali drug drugega, pa naj premislijo sodrugi.

Jesenice.

Sestanek naše skupine dne 20. aprila je bil zelo zanimiv. Najprej se je obravnavalo glede položaja v tovarni in glede naših sedanjih plač, kar se samo ob sebi razume, da ne odgovarjajo sedanjim razmeram. Zatorej se mora takoj nekaj ukrepati, da si moramo nekaj, kar največ moremo, priboriti. Na dnevnem redu je bilo, kako bomo praznovali 1. maj kot delavski praznik. Skupina je povabila in vabi k sodelovanju vse pristaje SLS na Jesenicah in razne odseke K. D. D., Konsumno društvo, članstvo Prometne zveze na Jesenicah, skupino Javornik, Koroška Bela itd. — Dnevni red: a) Zjutraj od 4. do 5. ure budnica godbe Kat. del. društva kot po navadi. b) Zjutraj od 7. do 8. ure zbirališče na dvorišču K. D. D., kjer pričakuje skupina, da uredi odhod. Točno ob 8. uri skupni odhod na Plavž, kjer svira cela godba. Gledalo se bo predvsem na red. c) Ob 9. uri se bode na željo skupine brala sv. maša za pokojnega dr. Kreka. d) Po sv. maši zopet na mestu zbirališče in skupni odhod nazaj na Savo, potem shod v dvorani K. D. D.; govornike preskrbi K. D. D. Po shodu se razidemo. e) Popoldne koncert in prosta zabava. Pričetek ob 2 uri. Ker je vstopnina vsakomur prosta, vabimo pristaje in prijatelje naj se prosto udeležijo. Ako bode lepo, toplo vreme, bode zabava na dvorišču. V slučaju

slabega vremena se vrši v dvorani K. D. D. Na ta dan nam je dalo K. D. D. prostor na razpolago. Kar se tiče podrobnih sporodov ne sporočamo tukaj. — Na zadnji odborovi seji se je odbor zavzel glede našega strokovnega lista »Naša moč«. Konstatiralo se je, da smo z listom, ker se je zadnji čas izpopolnil res v strokovno glasilo, bolj zadovoljni. Želeli bi, ako je mogoče, da bi list izhajal tedensko.

Za stavkujoče so doslej vpsale sledeče skupine: Jesenice, Tržič, Vrhnika, Vič, Žirovnica, Pivovarna Union, Kranj in Tovarna za lep. — Od ostalih še nismo dobili obvestila. Upamo pa, da ne izostanejo. — Najtoplejša zahvala vsem v imenu stavkujočih. — Strokovna zveza tovarniškega delavstva.

Strokovna zveza delavstva sezonske in domače obrti. V tovarni Stemberger in Melitzer v Mengšu je v petek dne 21. aprila zapustilo možko delavstvo v znak protesta delo vsled nevdržnega šikaniranja in končno osumljenja tatvine od strani predelavca Antona Krušiča. Ker so se pogajanja med podjetnikom in zastopniki delavstva v ponedeljek 24. aprila razbila, je pokazalo ostalo delavstvo solidarnost s svojimi tovariši in celokupno zapustilo tovarno. Delavstvo je nastopilo z zahtevo po regulaciji plač in da se predelavca Krušiča odpusti od dela. Na prošnjo Jugoslovanske strokovne zveze je Inšpekcija rada sklicala pogajanja dne 26. aprila, pri katerih je prišlo do sporazuma. Po dvehurnem temeljitem razgovoru je podjetnik pristal na zahtevo, da se povišajo vse plače veljavne po zadnjem izplačilu za 30 odstotkov. Onim (4), ki so pred par tedni bili deležni zboljšanja, se isto všteje v sedanje povišanje. Delavca Janez Zupana in delavko Marijo Vrhovnik se sprejme zopet v delo. Predelavec Ant. Krušič je dobil ponovno striktno navodilo, da se mora vedno korektno in lojalno obnašati proti delavstvu, drugače se ga odstavi od predelavstva. Delavstvo ima za naprej vedno odprto pritožbeno pot do vodstva in se istemu zagotavlja upoštevanje upravičenih pritožb. Pogodbo so podpisali za podjetje: dr. Jos. Stemberger, za Jug. strok. zvezo: Ivan Gajšek, za Inšpekcijo rada: Ignacij Mihevc in zaupnika Ivan Koželj in Ivan Kumer. — Nastop delavstva je bil za podjetnika resen memento, da se delavstvo zaveda dobe, v kateri živi, delavstvo je pa videlo, kaj se doseže složno v organizaciji. Pripomnimo pa, da bi bil uspeh gotovo še lepši, ako bi se bilo delavstvo ravnalo vedno natančno po navodilih svoje organizacije.

Strokovna zveza lesnega in stavbinskega delavstva. V Rimskih Toplicah smo v mezdnem gibanju. Pokrajinska uprava še ni razpisala pogajanj. Upamo pa, da bo v nekaj dneh. Lesno in gozdno delavstvo v Sorici in Železnikih zahteva, da se v Železnikih nastani podružnica bolniške blagajne, ker mora isto sedaj po več ur daleč hoditi n. pr. v Jesenice, da pride do svoje bolniške blagajne in zdravnika. Med potjo pa porabijo več kot znaša vsota, ki jo od blagajne prejmejo. Upamo, da bodo mero-

dajni krogi upoštevali upravičene zahteve tukajšnjega številnega delavstva. Naša zveza se stalno jači. Skupine naj nam redno poročajo o zadevah in položaju svojih članov. Naj nam naznanjajo redno svoje predloge za zboljšanje položaja. Treba bo skupnega nastopa gozdnega delavstva, zato naj skrbje že obstoječe skupine, da se razširijo in utrdijo ter zanesajo organizacijsko zavest med tovariše v kraje, kjer še iste sedaj manjka. Skrbimo vsi, da bomo v delu in slogi našli v svoji organizaciji svojo moč in ž njo uspehe. — Prvi maj praznuje lesno in stavbinsko delavstvo v vseh krajih po navodilu svoje organizacije.

GORIČANE PRI MEDVODAH.

Socialistični »Delavec« z dne 22. 4. štev. 9 me že v drugič napada, ker sem prestopil iz rdeče organizacije k tukajšnji krščansko socialni delavski skupini.

Podtika mi častiteljni namen po odborniških in predsedniških stolčkih. Gospodje socialisti, odkrito Vam povem, da sem iz Vaše organizacije izstopil zato, ker sem prišel do prepričanja, da krščanski družinski oče, ki se zaveda odgovornosti za vzgojo svoje družine in ko spozna Vaša načela, ne more biti niti eno uro več Vaš član. Zato kličem vsem poštenim očetom krščanskih družin, ki so še zaslepljeni Vaši člani: Možje, poznam Vas, da v srcu niste socialisti, pač pa pošteni katoličani, sami trdite, da ste v srcu naši. Torej čemu sramotite svoje krščansko prepričanje s tem, da ste včlanjeni pri Vaših nasprotnikih?! Poglejte vevške delavce, ki noče biti nobeden več socialdemokrat, pač dobro vedo zakaj. Posnemajte jih in zapustite rdeče lažiprijatelje tudi Vi; škoda Vaših dobrih imen, katerih rdeča organizacija ni vredna.

Socialisti me mečejo tudi z Zupancem pod en klobuk, češ, da agitiram za ustanovitev samostojne strokovne Unije.

Povem Vam, gospodje rdečkarji, da ste se dali v tej zadevi pošteno »potegniti«, prav tako, kot so pred nedavnim časom »potegnili« v Vevčah g. Zupanca, ko je ondi ustanavljal svojo »Unijo« ter doživel znano »burko v treh dejanjih«.

Razlika pri tem je le ta, da je bila pri nas burka v enem dejanju z nekim Vašim odbornikom, ki je — kakor znano — prav umazano širokih ust, kratkih misli in dolgega jezika. Lahko dokazem s pričami, da sem omenjenega Vašega odbornika v resnici »potegnil«, ker se je pustil.

Če pa mi dokažete, da jaz v resnici agitiram za Samostojno Strokovno Unijo, izjavljam, da dam tistemu, ki mi to dokaže 1000 kron nagrade.

Torej končajte s praznim obrekovanjem in sumničanjem in na dan z dokazi, če ste možje!

Franc Kopač.

Zaupnikom smo poslali bloke, da zbirajo za delavski tisk. Ta dan naj vsak tovariš žrtvuje en dinar za delavski tisk. Zaupniki naj pa zbirajo tudi pri nečlanih, prijateljih naše organizacije.

Strokovna zveza tobačnega delavstva.

To je tisto znamenje časa, da vstajajo reveži in zatirani v tej dobi, ko z vsemogočno roko vlada v zaslepljenih človeških dušah bog Denar, in se zbirajo krog Križa.

Po vsem svetu, v vseh deželah in v vseh narodih, zmaguje v trpečem ljudstvu Kristus. Njegova armada raste, Njegov prapor vedno silneje dviga baš delovno ljudstvo: za Ljubezen in Pravico!

Tako se zbirajo v tej armadi rudarji iz podzemskih rovov, železničarji, tovarniški delavci, kmečki delavci — raste in raste naša armada, v nji raste in raste zavest, da je ravno ubogo delovno ljudstvo poklicano, da vodi boj proti Antikristu, ki obvladuje danes skoro vse človeštvo, ki se mu klanja — zlatemu maliku.

Tudi tobačno delavstvo v Ljubljani je mogočen člen v tej fronti bojnikov za Pravico in Ljubezen.

Tobačno delavstvo, ki stoji najvztrajneje in najzvesteje na okopih, v živi zavesti, da našo organizacijo v njenem boju vodi nekaj višjega, kot le borba za vsakdanji kruh, da zasleduje vzvišenejše cilje, da je naša organizacija del Kristusove armade!

In ta organizacija je tudi bila, ki je ohranila tobačno delavstvo v Ljubljani na taki moralni višini kot je in kot ni tobačno delavstvo nikjer drugod v državi.

Po mnogem trudu imamo zdaj samostojno »Strokovno zvezo tobačnega delavstva«. Težko je bilo delo, predno se je mogla ustanoviti in stopiti samostojno na plan. Požrtvovalnosti se imamo zahvaliti in vztrajnosti, da je ustanovljena.

Mogočen je bil naval nasprotnikov na one požrtvovalne delavke, ki so dvigale prapor krščanske organizacije v tobačni tovarni! Dvignile so ga! Kosec Ivanka, za njo Zor Polona, Bezljaj, z njimi Simončič, Kocjan, Čamernik, koliko dela, koliko žrtev, koliko neopravičenih očitkov, obrekovanj — in stali so in držali pokoncu zastavo krščanske organizacije.

Danes imamo »Strokovno zvezo tobačnega delavstva«. In vemo, da se je bodo vsi pošteno misleči oprijeli, ker bo vzrastla v njih zavest, da je v njih samih največja moč, v njih samih rešitev.

Treba bo zgladiti vsa nesoglasja, da bo vladala v organizaciji ljubezen. Potem bo delo lažje, bo boj uspešnejši. In nad vsem bo počival blagoslov Onega, ki je rekel: »Kjer sta dva ali trije zbrani v mojem imenu, sem jaz med njimi.«

V Njegovem imenu se zbiramo — zato je On med nami.

Tega nikdar ne zgubljam spred oči, tako da ostane vsekdar ostra meja med nami in med onimi, ki pod »socialističnim« in raznimi firmami nosijo delavski blagor, so pa v resnici ravno taki oboževalci Mamona, zatega teleta, kot — kapitalisti. Ker v tem je bistvena razlika med nami in njimi, da se oni bojuje za zlato tele, da bi ga posedali, mi pa proti zlatemu teletu, ker hočemo da vlada On, ki je Bog pravice in ljubezni.

In v takem znamenju bo novo ustanovljena »Strokovna zveza tobačnega delavstva« rastle, delala in uspevala.

Vizit v tobačni tovarni. Delavstvu vizit ni všeč. Kljub temu moramo povdariti, da je vizit potreben in dober, ker mora delavstvo samo uvideti, da ga sme rediti le pošteno delo. — Toda nekaj drugega: vizit se bi moral uvesti za vse, ne samo za delavce, od najvišjega uradnika do zadnje delavke.

Radi bi zaprli tobačno tovarno? Včasih se zdi, da bi nekaterim gospodom bilo ljubo, da bi se tovarna zaprla. In zdi se nam, da to tudi Belgradu ne bi bilo neljubo. Zaprli bi za kakih 2 do 3 leta tovarno, otrsli se obveznosti, ki jih imajo do delavstva, čez 2 do 3 leta bi pa tovarno zopet odprli in sprejeli delavstvo seve pod takimi pogoji kot se njim zdi. — Povemo to, ker bo tudi temu treba posvetiti pažnjo.

Kdor mnogo zahteva, malo dobi.

Kdor malo zahteva, nič ne dobi.

Kdor nič ne zahteva, temu vzamejo še to, kar že ima.

ŽELEZNIČARJI SMO NA KONCU!

Obratno ravnateljstvo južne železnice se vedno zgovarja, da uslužbenec priznanih draginskih doklad ne sme prej izplačati, dokler tega uprava državnih železnic ne stori. Lep izgovor javnosti, ki pa ne drži. Res je le, da kar je priznano državnim železničarjem, to morajo dobiti tudi uslužbenec južne železnice. Ni pa res, da bi uprava južne železnice ne smela svojim uslužbenecem izplačati tega, kar bi jim že davno izplačati morala. Res je, da ako je več milijonov v banki naloženih, to nekaj nese, akoravno mora uslužbenstvo vsled tega škodo trpeti, ker ta čas, ko ima uprava denar za uslužbenec v banki naložen in železničarske družine vsled vedno večjih cen pomanjkanje trpe, se pa gospodje na račun obresti tega naloženega denarja — masté. Ako hoče uprava južne železnice posnemati odločujoče faktorje državnih železnic, potem naj se nikar ne čudi, ako ugled onih mož pri upravi južne železnice, ki je doslej še nekaj veljal, pada v tisto nižino, kot je padel že zdavnaj ugled onih, ki vozijo našo državno upravo. Da bo javnost vedela, zakaj nezadovoljstvo in razburjenje med železničarji od dne do dne raste, naj primerja današnji draginji naše plače in potem tiste gospode, ki nam dele kruh, potem se pa nihče ne bo čudil, ako lepega dne prikipi nezadovoljstvo železničarjem do vrhunca in bomo zagrabili za metlo in pričeli pometati in pometali tako dolgo, da ne pometemo z vsemi, ki to zaslužijo.

Viničarji in kmetijski delavci!

Po dolgem trudu imamo svojo organizacijo, »Strokovno zvezo viničarjev in kmetijskih delavcev«.

Dne 23. t. m. smo si jo ustanovili. Naša zveza ima svoj sedež v Ljutomeru. Načelstvo nove zveze tvorijo ti-le tovariši: Husjak Ivan, načelnik; Slana Martin, podnačelnik; Trstenjak Jakob, blagajnik; Špur Karl, blag. namestnik in odbornik Jož. Fekonja. Namestniki: Ferd. Kosi, Pukiš Vinc. in Tolec Ferd. Nadzorstvo: Fekonja Franc, Rubia Jožef, Bratina Jožef in

Mamun Alojzij. V glavnem strokovnem odboru sta Trstenjak Alojzija in Markovič Jože.

Torej imamo svojo organizacijo. Tajništvo je v Ljutomeru v posebnih prostorih in je vodi tov. Šut.

Tovariši! Stopimo složno na plan, svoje organizacije se oklenimo — ker v naši slogi je moč in v nas in le v nas samih je naša rešitev.

Na delo, tovariši, da bodo vsi viničarji in kmetijski delavci organizirani v naši zvezi od Ljutomera tja v Slov. gorice in čez Maribor proti Pohorju in na jug na Ormož in dalje naj se širi naša organizacija.

Močna organizacija bo naše najsilnejše orožje.

Naslov tajništva v Ljutomeru bomo še pravočasno sporočili, ko uredimo poslovanje in ko se vrne naš tajnik Šut iz Ljubljane.

Ta čas se pripravljajte na delo, tovariši in tovarišice!

Strokovna zveza javnih in zasebnih uslužbencev se je osnovala v nedeljo dne 23. t. m. Načelstvo je izvoljeno sledeče: Srečko Žumer, predsednik; Rojs Matija, podpr.; Ambrožič Franc, Resnik Andrej, Sintič Matija. Namestniki: Štefančič Martin, Golob Matija, Kosič Antón, Šešelji Miha, Hojan Ivan. V tej zvezi so organizirani: uslužbenec tiskarne v Ljubljani in Celju, delavci Gospodarske zveze in bolniški strežniki.

Izjava. Podpisani Ferdo Magdič, posestnik na Cvenu, izjavljam, da sem pomotoma trdil, da je sedanji predstojnik g. Andrej Roškar, posestnik na Cvenu, rešil v neprilog delavske zveze prošnje za dobavo drv za občino Cven. Cven, 14. aprila 1922. — Ferdo Magdič.

Urednik: Franjo Sušnik.

Izdajatelj: Konzorcij »NAŠA MOČ«.

Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Poslovila se je od nas naša zvesta tovarišica in članica

Milica Savinšek

ter odšla k Bogu. Naj ji bo plačnik, ostalim pa tolažnik.

Strokovna zveza tovarniškega delavstva skupina Sava-Jesenice.

Sam sebi nosi dobiček,

kdor kupuje v lastni zadrugi. Kdor še ni član I. delavskega konsumnega društva v Ljubljani, ki ima svoje prodajalne v vseh večjih krajih Slovenije, naj takoj pristopi! Kjer ni prodajalne, naj se člani za njo pobrigajo pri vodstvu v Ljubljani, Kongresni trg štev. 2. — Pristopnina 10 K, delež 100 K, jamstvo dvojno!